102988 ـ ترسیم چهرهٔ انسان بدون چشم و دهان و بینی با برنامهٔ فلش

سوال

من از برنامه‌ای به نام فلش استفاده می‌کنم و با آن شکل انسان را می‌کشم اما بدون عناصر چهره و این تصویر را با استفاده از برنامهٔ فلش متحرک می‌کنم. آیا این کار جایز است؟

پاسخ مفصل

الحمدلله.

ترسیم موجودات روح‌داری مانند انسان یا پرندگان یا جانوران جایز نیست زیرا این نوعی تلاش برای مشابهت با خلقت الهی است چنانکه در حدیث همین علت ذکر شده است. بخاری (۵۹۵۴) و مسلم (۲۱۰۷) و این لفظ مسلم است از عایشه ـ رضی الله عنها ـ روایت کرده‌اند که فرمود: رسول الله ـ صلی الله علیه وسلم ـ بر من وارد شد در حالی که بر روی سکویی [گوشهٔ خانه‌ام] پارچه‌ای که بر آن تصاویر [جاندار] بود انداخته بودم؛ ایشان آن را برداشت و رنگ چهره‌اش تغییر کرد و فرمود: «ای عایشه! سخت‌ترین عذاب را در روز قیامت مردمی دارند که خلقت الله را شبیه‌سازی می‌کنند». عایشه می‌فرماید: «پس آن را بریدیم و از آن یک بالش یا دو بالش ساختیم.

اما اگر آن نقاشی یا تصویر خالی از عناصر چهره باشد که چشمان و بینی و دهان را نشان دهد در تحریم داخل نمی‌شود زیرا شبیه‌سازی نیست.

شیخ ابن عثیمین ـ رحمه الله ـ می‌گوید: «اما قضیهٔ پنبه (یعنی عروسک‌هایی که با پنبه برای کودکان می‌سازند) که چهرهٔ واضحی ندارد، با وجود آنکه اعضا و سر و گردن دارد اما چشم و بینی ندارد، اشکالی ندارد زیرا این شبیه‌سازی خلقت الله نیست».

ایشان همچنین می‌گوید: «هر کس چیزی بسازد که در آن خلقت الله (تصویرگری الله) را شبیه سازی کند در این حدیث داخل است یعنی: «رسول الله ـ صلی الله علیه وسلم ـ تصویرگران را لعن نمودند...» و این سخنشان که: «سخت‌ترین عذاب در روز قیامت برای تصویرگران است»، اما چنانکه گفتم: اگر صورت واضح نباشد یعنی چشم و بینی و دهان و انگشت نداشته باشد این تصویر کاملی نیست و شبیه‌سازی خلقت الله عزوجل نیست» (مجموع فتاوی الشیخ ابن عثیمین: ۲/ ۲۷۸ـ ۲۷۹).

والله اعلم.